

Turið Debes Hentze, forkvinna í Javnstøðunevndini:

Barnsburðargrunnur merkir ongin lønarmissur

- Onki lógið er í, at arbeiðsgevarar hveppa seg við at seta kvinnur í barnfórum aldri. Tá barnsburðargrunnurin er komin, nýtist arbeiðsgevarin ikki at hugsa um kvinnur sum útreiðslu fyri arbeiðsplássíð, og tá fær hann eisini størri áhuga fyri at gera betri setanarsáttmálar, sigur Turið Debes Hentze

TURID KJØLBRO

Hóast barnsburðargrunnur í samgonguskjalinum stendur undir familjumál, verður tað landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðar- og vinnumálum, ið fær uppgávuna at seta í verk ein barnsburðargrunn. Men av tí, at neyðugt verður samstundis at gera broytingar í dagpeningaskipanini, fær landsstýrskvinnan í almannu- og heilsuáttmálum, eisini ein leiklut hesum viðvíkjandi.

Yvir skattin rinda vit øll tað, sum tey alment løntu fáa í barnsburðarfarloyvistíðini og tað er full løn, umframt 8 mill. krónur, sum fer í grunn til avloysarar fyri hesi. Á privata arbeiðsmarknaðinum fáa bert starvsfólkini í peningastovnunum og á tryggingarfyritøkum fulla løn vegna barnferð. Øll hini mugu dúva uppá dagpen-

ingaskipanina.

Tær flestu fáa veiting sambært funksjónarlógini, sum er hálv løn samanlagt í tveir mánaðir, og síðani dagpeningar restina av tíðini, ið er 80% av eini arbeiðsmannaløn. Hetta merkir ein stóru lønarmissur hjá teim allar flestu. Tær, sum arbeiða á flakavirkum, eru upp aftur verri fyri, tí har verður upphæddin 80% av tí, tær hava forvunnið seinastu fimm vikurnar. Og hevur lítlið og einki arbeiði verið, sigur tað seg sjálvt, at tær fáa nærum einki, sigur Turið Debes Hentze, forkvinna í Javnstøðunevndini.

Vælvild

Arbeiðsgevarin kann um hann vil rinda arbeiðstakararnum munin millum tað, kvinnan í farloyvi fær úr dagpeningaskipanini og lønina, hann letur henni.

- Hetta verður bert prakt-

iserað, um arbeiðsgevarin heldur tað er synd, at kvinnan fer niður í løn. Men eg kenni ikki til nógv dømi, har hetta verður gjørt. Tað er dyrt hjá teim privatari arbeiðsplássunum, tá ið kvinnur fara í barnferð, tí tey hava ongan grunn sum tey almennu arbeiðsplássini til at rinda avloysarar fyri. Í Danmark er tað soleiðis, at privatari arbeiðsplássini, ið rinda kvinnum fulla løn í barnferð, fáa rætt til dagpening, kvinnan annars hevði fingið, og tiskil fáa tey ráð til at seta avloysarar, sigur Turið Debes Hentze.

Størri javnseting av kynnum

Við einum barnsburðargrunni leggur, tað almenna lunnar undir at bøta korini hjá kvinnum á arbeiðsmarknaðinum, og áhugin hjá arbeiðsgevaranum at gera betri setanarsáttmálar

verður størri. Tað eru tiskil fyrst og fremst kvinnurnar, ið fáa gagn av, at ein barnsburðargrunnur verður settur á stovn.

Fyri allar kvinnurnar á arbeiðsmarknaðinum fer grunnurin at merkja, at tær fara ikki niður í løn, tá ið tær fara í barnsburðarfarloyvi. Hetta fer at ávirka heilar familjur, og er figgarliga grundarlagið í lagi, ber kanska lættari til at fáa langt barnsburðarfarloyvi til gagns fyri foreldur og barn.

Barnsburðargrunnurin merkir eisini eina størri javnseting av kynnum. Arbeiðsgevarin nýtist, tá ið grunnurin verður veruleiki, ikki at hugsa um kvinnur sum útreiðslu fyri arbeiðs-

Turið Debes Hentze, forkvinna í Javnstøðunevndini. Barnsburðargrunnurin hevur alla tíð verið eitt týðningarmikið mál fyri Javnstøðunevndina

Mynd: Álvur Haraldsen

plássíð, tá ið hann setur hana í starv, sigur Turið Debes Hentze.

Lønarmismunurin verður burtur

Barnsburðargrunnurin er neyðugur, um trygg arbeiðsviðurskipti og sømiligir setanarsáttmálar skulu veitast øllum kvinnum á arbeiðsmarknaðinum

TURID KJØLBRO

Ein barnsburðargrunnur er ein grunnur, sum peningur stóðugt verður goldin í, og sum peningur bert kann gjaldast úr sambært endamálinum, ið er at rinda løn í barnsburðarfarloyvistíðini, og at tryggja arbeiðsgevaranum, at hesin ikki orsakað av farloyvinum skal rinda tvær lønir - eina til hana, sum er í farloyvi og eina til avloysaran. Barnsburðargrunnurin skal endurrinda arbeiðsgevaranum eykaútreiðslurnar, sum standast av at gjalda løn til avloysara.

Støðan í dag

Tey alment løntu hava ein barnsburðargrunn. Á figgarlógini er avsett játtan til barnsburðarendurgjald. Hetta er úrslit av avtalu millum tey alment løntu og arbeiðsgevaran Føroya Landsstýri, sum tryggjar kvinnuni, sum fer í barnsburðarfarloyvi fulla løn í

seks mánaðir, og arbeiðsgevaranum, at hesin úttan eykakostnað kann løna einum barsilsvikari. Formligur grunnur er ikki stovnaður, men skipanin er tann sama - peningurin verður fluttur á eina felags konto, sum gjaldstovan umsitur.

Fyrstu ferð grunnurin var sjálvstøðugur postur á figgarlógini var í 1996. Áðrenn hetta fingi tey alment løntu tó eisini løn undir barnsburðarfarloyvinum. Tá rindaði hvør stovnur sær ta upphædd, sum gjordist neyðug. Hetta hevði við sær, at raksturinn á stovnum við nógvum konufólkum var nógv tyngdur av eyka lønarútgjaldum orsakað av barnsburðarfarloyvum, og at peningur tí ikki var til barsilsvikarar.

Við skipanini sum nú er, rinda allir stovnar av samlaðu lønútgingunum 0,8% í barnsburðargrunnin, úttan mun til, hvussu nógv kvinnur eru á lønarlistu-

sum. Hetta merkir eitt nú, at Vaktar- og Bjargingartænastan við fáum kvinnum í arbeiði nú ber sín part av barnsburðarútreiðslunum hjá eitt nú dagstovnunum við teimum nógvu kvinnum í barnfórum aldri.

Á privata arbeiðsmarknaðinum er ongin skipaður barnsburðargrunnur. Tiskil er talan um stóran mismun millum kvinnur á føroyska arbeiðsmarknaðinum. Sum er verða barnsburðarfarloyvi og løn í farloyvinum skipað við avtalum, sáttmálum ella lóg, og er ongin lóg galdandi, er avtalan millum arbeiðstakarar og -gevaran avgerandi.

Størsti parturin av teimum ófaklærdu hava onga avtalu um barnsburðarfarloyvi yvirhøvur, og støðan er ikki stórt betri hjá teimum faklærdu. Tær flestu faklærdu koma undir funksjónarlógina.

LAGURSØLAN hjá Sp/i Viktor

LAGURSØLAN av hondgjørdum Indiskum møblum er flutt úr hølunum hjá Postverkinum yvir í hølina hjá

Føroya Termovirki, Sundsvegur 8, 100 Tórshavn

Møguleiki er at stækka inn á gólvíð millum kl. 8.00 og 17.00, ella at ringja tlf. 218603 og fáa eina nærri avtalu

Umíramt Indiskar hondgjørdar møblar hava vit eisini stórt úrval av teimum væl kendu TIFFANY lampunum

Sp/i **VIKTOR**

Eystara Bryggja
Box 3267
Tlf./fax 218603 - 318603